

กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและการบริการ
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอทุ่งเสลี่ยม

ความเป็นมา

ขันโตก หรือ โตก หรือ สะโตก เป็นภาชนะสำหรับวางสำหรับอาหารของคนล้านนาทำจากวัสดุหลาย ประเภท เช่น ไม้จริง ไม้ไผ่สานแล้วลวก หรือหอย สำหรับจัดสำรับใช้ในครัวเรือน ถวายพระ หรือเจ้านาย เป็นภูมิปัญญาที่ สวยงามประณีตได้สัดส่วน ทั้งขนาด รูปทรงและการตกแต่งรายละเอียดโดยหลักแล้วขันโตกมีองค์ประกอบอยู่สามส่วน คือ ส่วนบน มีลักษณะเป็นถาดทรงกลมยกขอบสูงลักษณะผายออกเล็กน้อย มักจะมีเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่ 30 ซม.ขึ้นไป ที่กว้างมากๆ อาจจะมีถึงกว่า 100 ซม. ส่วนกลาง เรียกว่า “เอวขัน” ทำจากซี่ไม้จริงกลึงเป็นซี่ๆ เรียงรายรองรับส่วนบน ของขันอยู่เป็นระยะๆ ซึ่งอาจจะเรียกว่า “ซี่” ขันโตก ทำหน้าที่ยึดส่วนโตกเข้ากับฐานของโตกที่เรียกว่าตีนขัน และ ยกขันโตกให้สูงขึ้นจากพื้นซึ่งจะสูงประมาณ 30-40 ซม. อยู่ในระดับสูงพอเหมาะกับการทำนึ่งของคนส่วนล่าง เรียกว่า ตีนขัน ขันโตกทั่วไปของชาวบ้านอาจจะเป็นไม้เปลือยสีธรรมชาติ หรือทาร์กสีดำ สำหรับพระสงฆ์และเจ้านายแล้ว ขันโตกจะทาสี สีสแดง บางครั้งมีการจัดทำฝาชีสานโปร่งๆ ทาร์กและขาดเข้าชุดกันอีกด้วยขันโตกส่วนที่เป็นถาดใช้วาง ถ้วยอาหารใส่กับข้าว เวลาทำกับข้าวเสร็จแล้ว คนล้านนาจะยกมาตั้งให้สมาชิกในครอบครัวหรือแขกที่มาเยี่ยม ทุกคน จะนั่งกับพื้นล้อมวงกินข้าว กัน สำหรับในขันโตกจะสูงพอดีทำให้สะดวกในการกินอาหาร ไม่ต้องก้มลงไปกินกับพื้น นับว่า ขันโตกคือภูมิปัญญาล้านนา แบบหนึ่ง

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับตำบลกลางดง จึงได้จัดทำหลักสูตรวิชาชีพรูปแบบขั้นเรียนวิชาชีพ หลักสูตร การสานขันโตกจากหอยเทียมขึ้นเพื่อให้ ส่งเสริมพัฒนาเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้ ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถ สร้างรายได้ สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ มีความ ซื่อสัตย์สุจริตความคิดเชิงบวก ความมุ่งมั่นในการทำงานร่วมกับผู้อื่นสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน และ ต่อยอดอาชีพในระดับชุมชนตลอด จนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานท าย่างมีคุณภาพ
2. เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการด าเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย
3. เป็นหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำไปประกอบอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

1. เป็นการจัดหลักสูตรเน้นการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำเน้นบูรณาการ เนื้อหาสาระภาคทฤษฎีควบคู่ การฝึกปฏิบัติจริง ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพได้ อย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรม
2. การจัดการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้ไม่มีอาชีพ หรือผู้มีอาชีพแล้ว และต้องการพัฒนาอาชีพของตนให้มีความมั่นคง โดย การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึง เท่าเทียมกัน เน้นความรู้คู่คุณธรรม
3. เป็นหลักสูตรที่ยืดหยุ่นทั้งเนื้อหา ระยะเวลาเรียนและการจัดกระบวนการเรียนรู้

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป ในตำบลกลางดง ที่สนใจ จำนวน 12 คน

ระยะเวลา จำนวน 35 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี จำนวน 5 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ จำนวน 30 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ช่องทาง การประกอบ อาชีพ	1. อธิบายเกี่ยวกับ เรื่อง ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับการสาน ชั้นโตกจากหวายเทียม เพื่อสร้างอาชีพ - การใช้เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ ในการ สานชั้นโตกจากหวาย เทียม - ข้อเสนอแนะในการสาน ชั้นโตกจากหวายเทียม	1. ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับการสาน ชั้นโตกจากหวาย เทียม 1.1 การใช้ เครื่องมือ วัสดุและ อุปกรณ์ ใน การ สานชั้นโตกจาก หวายเทียม 1.2 ข้อเสนอแนะ ใน การสานชั้นโตกจาก หวายเทียม	1. วิทยากร แนะนำตัวเอง และชี้แจง วัตถุประสงค์ของ หลักสูตรบรรยายให้ ความรู้ เรื่อง 2. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ การสาน ชั้นโตกจากหวายเทียม 2.1 การใช้เครื่องมือ วัสดุ และ อุปกรณ์ ในการสาน ชั้นโตกจากหวาย เทียม 2.2 ข้อเสนอแนะในการสานชั้นโตก จากหวายเทียม 3. วิทยากรและผู้เรียน ร่วมกันสรุปองค์ ความรู้	1 ชม.	-
2. ทักษะการ ประกอบ อาชีพ	1. อธิบายขั้นตอน การสานชั้นโตกจาก หวายเทียมได้ 2. สามารถสาน ชั้นโตก จากหวาย เทียมได้	ขั้นตอนการสาน ชั้นโตกจากหวาย เทียม 1. การสานตาม ลาย พร้อมชิ้นรูป 2. การสาน ประกอบ ขาชั้นโตก 3. การสานขอบ และ ไล่ลาย	1. วิทยากร สาธิต ขั้นตอน การสาน ชั้นโตกจากหวาย เทียม -การประกอบขาตั้งชั้นโตก - การสานตามลายพร้อมชิ้น รูป - การสานเก็บขอบชั้นโตก - การสานชั้นลายขอบ ชั้นโตก - การตกแต่งลวดลาย และ วิธีการเก็บ รักษาชั้นโตก ระหว่างการใช้งาน		30 ชม.

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		4. การตกแต่ง ลวดลาย และ วิธีการ เก็บรักษา ชั้นโตก ระหว่างการ ใช้งาน	2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติขั้นตอน การสาน ชั้นโตกจากหวาย เทียม - การสานตามลายพร้อมชั้นรูป - การสานเก็บขอบชั้นโตก - การสานชั้นลายขอบ ชั้นโตก - การตกแต่งลวดลาย และ วิธีการเก็บ รักษาชั้นโตก ระหว่างการ ใช้งาน		-
3.การบริหาร จัดการ ในการ ประกอบ อาชีพ	1. เพื่อให้ผู้เรียน สามารถบอกและ อธิบายต้นทุน กำไร ใน อาชีพการสานชั้นโตก จากหวายเทียม และ กำหนดราคา จำหน่าย ผลิตภัณฑ์ได้ 2. เพื่อให้ผู้เรียนเห็น คุณค่าภูมิปัญญา ท้องถิ่นของการสาน ชั้นโตกจากหวายเทียม	1. ต้นทุน กำไร ใน อาชีพการสาน ชั้นโตก จากหวายเทียม และ การกำหนด ราคา จำหน่าย ผลิตภัณฑ์ การสานชั้นโตกจาก หวายเทียม 2. แนวทางการสืบ สานการทำงานเป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อ	1. วิทยากรอธิบายการ คำนวณต้นทุน ค่าแรงในการทำผลิตภัณฑ์ในแต่ละ ชั้นงาน และอธิบายวิธีกำหนดราคาขาย 2. ผู้เรียนฝึกคำนวณต้นทุน ค่าแรงใน การทำผลิตภัณฑ์ ในแต่ละชั้นงาน และ ฝึกกำหนดราคาจำหน่ายโดย ให้ สอดคล้อง กับราคาตาม ท้องตลาด 3. ให้ผู้เรียนทำแนวทางใน การสาน ชั้นโตกจากหวายเทียมให้เป็นภูมิปัญญา ท้องถิ่น	1 ชม.	
4.โครงการ ประกอบ อาชีพ	1.เพื่อให้ผู้เรียนมี ความรู้ความเข้าใจและ มีทักษะการเขียน โครงการ 2.เพื่อให้ผู้เรียนนำ ความรู้ไปประยุกต์กับ อาชีพอื่นๆได้	1.ความหมายของ โครงการประกอบ อาชีพ 2.การเขียน โครงการ 3. การประเมินความ เหมาะสมและ สอดคล้องของ โครงการประกอบ อาชีพ	1.วิทยากรอธิบาย ความสำคัญของ การจัดทำ โครงการประกอบอาชีพ 2. ผู้เรียนฝึกเขียนโครงการ ประกอบ อาชีพ	3 ชม.	

สื่อการเรียนรู้

1. สื่อของจริง
2. แหล่งเรียนรู้/วิทยากร/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การวัดและประเมินผล

1. สังเกต/ซักถาม
2. การประเมินภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
3. การประเมินผลระหว่างเรียนจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเพียงพอ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง ความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
3. มีผลงานผ่านการประเมินทดสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ อย่างน้อย ๑ ชิ้นงาน

เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากจบหลักสูตร

ใบสำคัญผู้ผ่านการเรียน

การเทียบโอน

-

ลงชื่อ.....ผู้เสนอ
(นางธนวรรณ แก้วกล้า)

ลงชื่อ.....งานพัฒนาหลักสูตร
(นายฤทธิชัย สุริยัน)

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติ
(นายจิรพงศ์ ผลนาค)

ผู้อำนวยการสถานศึกษา สกร.ระดับอำเภอสวรรคโลก
รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา สกร.ระดับอำเภอทุ่งเสลี่ยม